

Posudek vedoucího na bakalářskou práci p. Tomáše Palije „Faktory vedoucí k vítězství či porážce v boji v pojetí kroniky Zuozhuan“

Bakalářská práce p. Tomáše Palije se věnuje jednomu z nejzajímavějších, ale zároveň nejproblematičtějších a na překlad nejobtížnějších textů v dějinách celého – nejen starověkého – čínského písemnictví: kronice Zuozhuan, jejíž výsledná verze vznikla nejspíše někdy ve 4. stol. př. n. l. v konfuciánském prostředí, která však na základě zřejmě z větší části autentických pramenů podrobně líčí dějiny doby Letopisů v letech 722-468/64 př. n. l. Samotný účel textu, jeho původ a otázka pramenů, z nichž autoři – či autor – výsledné redakce vycházeli, jsou mezi čínskými i západními badateli předmětem rozsáhlé diskuze, jejíž kořeny sahají v podstatě již do starověku, jak ostatně autor bakalářské práce v úvodních přehledných pasážích ukazuje. Ten se pak ve své práci ujal nelehkého úkolu na konkrétním příkladu rozboru vybraných pasáží, které se týkají velkých vojenských střetů doby Letopisů, uchopit faktory, které v chápání autorů kroniky rozhodovaly o vítězství či porážce v boji, a tak ilustrovat obecnější závěry týkající se myšlenkového zaměření textu. Přitom vychází z originálního textu kroniky v edici a s komentářem čínského badatele Yang Bojuna a z existujících překladů Zuozhuanu do angličtiny. Autor rovněž hojně využívá sekundární literatury v západních jazycích, především angličtině, která je velmi dobře zvolena, relevantní k danému tématu a jejíž objem – téměř padesát titulů – vysoce, ba několikanásobně převyšuje standard bakalářských prací na oboru sinologie.

Práce má logické členění a strukturu. Úvodní kapitoly jsou věnovány představení historického pozadí vzniku kroniky, názorům na dobu jejího vzniku, na prameny, z nichž vycházela a na účel a myšlenkovou orientaci textu. Tuto převážně kompilační část, která je založena na již zmíněné velmi obsáhlé sekundární literatuře, autor zvládl velmi dobře a suverénně se vypořádal s představením obsáhlé a komplikované problematiky a často i dosti rozporupných a protichůdných názorů jednotlivých badatelů. Přitom je schopen k jednotlivým názorům kriticky zaujmout vlastní stanovisko a zdržet se zabíhání do přílišných detailů a odboček, které nemají přímý vztah k hlavnímu tématu práce, což je běžným nešvarem studentských prací. Úvodní pasáže tak svědčí o tom, že autor se do hloubky obeznámil s dosavadním bádáním a o jeho vynikajícím porozumění dané problematice. Jako určitý nedostatek této části by se možná dalo vytknout pouze nedostatečné vytčení cílů práce v úvodu, a to, že pojednání o klíčových pojmech v Zuozhuanu (jako Nebesa, obřady, *de*, atd.), není pak zcela zúročeno v analytické části. Obecně je možno říci, že autor počítá s velmi poučeným čtenářem a něco by možná vyžadovalo obsírnějšího vysvětlení.

Jádro práce tvoří analytická část, v níž autor na základě vlastních překladů analyzuje pasáže týkající se bitev: na Hanské pláni (645 př. n. l.), u řeky Hong (638 př. n. l.), u Chengpu (632 př. n.

l.), u Yao (627 př. n. l.) a u Bi (597 př. n. l.). Tento výběr je nepochybně ovlivněn i chronologickými faktory, nicméně vybrané bitvy představují relevantní a reprezentativní vzorek pro ukázání přístupu autorů textu k historickým událostem.

Samotný překlad pasáží je velmi zdařilý a je zřejmé, že autor k němu přistoupil s velkou pečlivostí a s velmi dobrou znalostí klasického čínského jazyka, byť ve svých překladech pochopitelně přihlížel i k existujícím překladům do západních jazyků. Přitom je třeba zdůraznit, že Zuo zhuan je v rámci čínského písemnictví jedním z jazykově nejobtížnějších textů a autor práce tak prokázal zvládnutí klasického čínského jazyka na úrovni, která rozhodně přesahuje běžné nároky kladené na studenta bakalářského stupně. Pouze ojediněle se setkáme s určitými stylistickými neobratnostmi, konkrétně sklouznutím do ne zcela adekvátní jazykové roviny („štvalo“).

Rovněž tak analýza jednotlivých pasáží je promyšlená, sofistikovaná a autor nesklouzává ke zjednodušujícím tvrzením. Autorovy závěry jsou relevantní a v souladu s teoretickým rámcem uvedeným v úvodních pasážích práce. O některých konkrétních tvrzeních by se možná dalo polemizovat. Samozřejmě největší kontroverze vzbuzuje charakteristika songského vévody Xianga a bitvy u Hong, jak ovšem autor sám upozorňuje a následně problematiku dobře a s vědomím složitosti problému řeší; asi těžko lze souhlasit s charakteristikou bitvy u Yanlingu r. 575 př. n. l. jako drtivého vítězství státu Jin, ale to je naprostý detail a bitvě samotné se pak práce podrobněji nevěnuje. I možné kontroverze je však třeba považovat za klad, protože dokumentují autorovu schopnost kriticky formulovat vlastní závěry, které nikoliv nutně musí být v souladu s většinovým názorem.

Z hlediska formálního je práce napsána kultivovaným jazykem zcela – pokud jsem mohl posoudit – bez překlepů a s minimem stylistických neobratností.

Celkově podle mého názoru p. Tomáš Palij v předložené práci prokázal schopnost kriticky se orientovat v obsáhlé sekundární literatuře, stejně jako pracovat s původními čínskými prameny ve velmi obtížném klasickém jazyce. Jeho práce podle mého názoru plně splňuje požadavky kladené na práci bakalářskou a navrhuji její hodnocení jako výborné.

V Praze dne 20. 8. 2018

Mgr. Jakub Maršálek Ph.D.